

Облік і оподаткування

УДК 657.636

Оляднічук Наталія Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри обліку і оподаткування

Уманський національний університет садівництва

Olyadnichuk Nataliya

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation

Uman National University of Horticulture

ORCID: 0000-0002-7900-2740

Підлубна Ольга Дмитрівна

викладач кафедри обліку і оподаткування

Уманський національний університет садівництва

Pidlubna Olha

Teacher of the Department of Accounting and Taxation

Uman National University of Horticulture

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
ВИТРАТАМИ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА
REGISTRATION-ANALYTICAL PROVIDING MANAGEMENT
CHARGES OF PRODUCTION GOODS STOCK-RAISING**

Анотація. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами – це послідовне, безперервне та цілеспрямоване формування інформаційних потоків, які використовуються при здійсненні економічного аналізу, поточного та стратегічного планування,

внутрішнього та зовнішнього контролю з метою оптимізації витрат та прийняття виважених оптимальних управлінських рішень.

Обліково-аналітичне забезпечення це досить складна інформаційна «конструкція», що накопичує в собі інформацію, шляхом застосування сукупності прийомів і методів економічного аналізу, контролю, аудиту. Сформована обліково-аналітична база використовується для підтвердження бухгалтерської фінансової звітності та накопичення інформації, необхідної для керівників усіх рівнів управління з метою прийняття виважених управлінських рішень, а також забезпечення контролю за діяльністю підрозділів підприємства, оцінки отриманих результатів господарювання.

Отже, система обліково-аналітичного забезпечення виконує одне із головних завдань у функціонуванні системи управління, утворюючи тісний інформаційний взаємозв'язок між структурними підрозділами, враховуючи динамічні внутрішні і зовнішні зміни. Метою даної статті є обґрунтування теоретичних і практичних аспектів обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва та розкриття шляхів його удосконалення з метою забезпечення потреб управління. Для досягнення поставленої мети проаналізовано результати досліджень науковців та практиків щодо питань обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва;

Встановлено, що сучасне обліково-аналітичне забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва не в повній мірі задовольняє потреби внутрішніх і зовнішніх користувачів облікової інформації, що негативно впливає на прийняття управлінських рішення та рішень інвесторів. Досліджено та проаналізовано структуру обліково-аналітичного забезпечення управління витратами суб'єкта підприємництва. Запропоновано удосконалення обліково-аналітичного

забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва з метою отримання деталізованої інформації в розрізі видів витрат за кожним господарським процесом галузі тваринництва для управління витратами та для визначення напрямів оптимізації витрат.

Запропоновані у статті аспекти удосконалення сприятимуть покращенню якості обліково-аналітичного забезпечення управління витратами кожної підгалузі тваринництва та галузі в цілому.

Ключові слова: *обліково-аналітичне забезпечення, управління витратами, облік у тваринництві.*

Summary. *Accounting and analytical support for cost management is a consistent, continuous and purposeful formation of information flows, which are used in the implementation of economic analysis, current and strategic planning, internal and external control in order to optimize costs and make balanced optimal management decisions.*

Accounting and analytical support is a rather complex information "structure" that accumulates information by applying a set of techniques and methods of economic analysis, control, and auditing. The created accounting and analytical base is used to confirm accounting financial statements and accumulate information necessary for managers at all levels of management in order to make balanced management decisions, as well as to ensure control over the activities of the company's divisions, and to evaluate the obtained business results.

Therefore, the system of accounting and analytical support performs one of the main tasks in the functioning of the management system, forming a close information relationship between structural divisions, taking into account dynamic internal and external changes. The purpose of this article is to substantiate the theoretical and practical aspects of accounting and analytical support for the management of the costs of production of animal husbandry

products and to reveal the ways of its improvement in order to meet the needs of management. In order to achieve the goal, the results of research by scientists and practitioners on the issues of accounting and analytical support for the management of livestock production costs were analyzed;

It was established that the modern accounting and analytical support for the management of livestock production costs does not fully satisfy the needs of internal and external users of accounting information, which negatively affects the adoption of managerial and investor decisions. The structure of accounting and analytical support for cost management of the business entity has been studied and analyzed. It is proposed to improve the accounting and analytical support for managing the costs of production of animal husbandry products in order to obtain detailed information in terms of types of expenses for each economic process of the animal husbandry industry for cost management and to determine directions for cost optimization.

The aspects of improvement proposed in the article will contribute to improving the quality of accounting and analytical support for cost management of each sub-branch of animal husbandry and the industry as a whole.

Key words: *accounting and analytical support, cost management, accounting in animal husbandry.*

Постановка проблеми. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами є складовою частиною інформаційної бази суб’єкта підприємництва, що здійснюється довготривалим процесом підготовки та формуванням облікової інформації, підтвердженої кількісними і якісними параметрами інформаційних масивів в системі бухгалтерського обліку. Забезпечення принципу багатоцільового бухгалтерського обліку сприяє достовірному відображенню накопиченої інформації про окремі характеристики фінансово-господарської діяльності суб’єкта підприємництва у минулому і на перспективу.

Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами формується за даними обліково-економічної інформації, яка є результатом здійснення процесу збору, обробки, економічного аналізу і передачі фінансової та іншої інформації про стан керованих об'єктів, сформованої в обліково-аналітичній системі суб'єкта підприємництва. Основними складовими обліково-аналітичної системи є дві основні підсистеми: облікова та аналітична, функціональне призначення яких полягає у виконанні відповідних функцій в системі управління підприємством та його структурними підрозділами. Основні функції управління пов'язані зі збором, обробкою і аналізом економічної інформації. Бухгалтерський облік, будучи невід'ємною частиною системи управління, виконує ряд функцій: інформаційну, аналітичну, контрольну, планову, зворотного зв'язку. Для прийняття оперативних і стратегічних рішень щодо управління витратами підприємства необхідна своєчасна, достовірна аналітична інформація, яка може бути забезпечена лише бухгалтерським обліком та безпосередньо залежить від його якості. Таким чином, належним чином оброблена обліково-аналітична інформація є основним джерелом формування облікового забезпечення підприємства.

Галузь тваринництва займає важливе місце в сільськогосподарському товаровиробництві. Від рівня його розвитку залежить ступінь задоволення потреб населення у високопоживних продуктах харчування, якими здатна забезпечити виключно дана галузь сільського господарства. Постійне управління витратами виробництва, їх моніторинг на усіх етапах виробництва продукції тваринництва, правильне їх відображення на рахунках бухгалтерському обліку та в реєстрах аналітичного і синтетичного обліку, забезпечує вплив на всі процеси господарської діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні питання щодо формування обліково-аналітичної інформації та використання її в

управлінні суб'єктом підприємництва вивчаються й аналізуються в працях науковців та практиків, серед яких: Безродна Т.М [1], Брик Г. [2], Гнилицька Л.В. [4], Голячук Н.В. [5], Добрунік Т.П. [6], Куць Т.В. [8], Лень В.С. [9], Оляднічук Н.В., Підлубна О.Д. [11, 12], Пилипенко А.А. [13], Подолянчук О. [14], Прядко В.В. [15], Сирцева С.В. [35], Суворова Н.І. [17] та інші. Зважаючи на значний науковий внесок, багато питань потребують поглибленого дослідження на рівні практичного застосування, зокрема недостатньо вивченими є особливості обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва, що обумовлює актуальність теми наукової статті.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою написання наукової статті є обґрунтування теоретичних і практичних аспектів обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва та розкриття шляхів його удосконалення з метою забезпечення потреб управління.

Виклад основного матеріалу. У процесі управління підприємством опрацьовуються значні масиви економічної інформації. Чільне місце в загальній сукупності належить обліково-аналітичному забезпеченню, завдяки якому формуються інформаційні бази про процеси виробництва, обігу активів та розподілу продукції, а також результативні дані щодо виробничо-господарських та фінансових операцій. В сучасних складних соціально-економічних умовах значно посилюються вимоги до бухгалтерського обліку та економічного аналізу, в частині деталізації та оперативності одержуваної інформації про виробничі витрати з метою оптимізації останніх та прийняття ефективних управлінських рішень. Тому обліково-аналітичне забезпечення управління витратами виробництва продукції відіграє важливу роль у функціонуванні системи управління підприємством загалом та його підрозділів, оскільки надає інформацію щодо понесених витрат, їх складових та чинників утворення.

Під обліково-аналітичним забезпеченням, вважає Голянчук Н.В. [5, с. 409] розуміється система, збору, накопичення, узагальнення та передавання інформації, яка слугує головним орієнтиром при прийнятті управлінських рішень, при здійсненні планування та забезпеченні контролю діяльності суб'єкта підприємництва. Варто додати, що основними елементами системи обліково-аналітичного забезпечення є первинні і зведені бухгалтерські документи, облікові реєстри, внутрішня (оперативна) та зовнішня (фінансова) звітність.

Необхідне удосконалення організаційних та методологічних засад обліково-аналітичної складової системи управління, вважає Подолянчук О. [14, с. 55], зокрема приведення відповідності інформаційного забезпечення потребам управління витратами суб'єкта підприємництва. На думку автора, особливої актуальності набуває питання покращення контрольних функцій обліку, підвищення аналітичності, оперативності облікової інформації, своєчасного забезпечення користувачів об'єктивною, достовірною, неупередженою інформацією.

Організаційно-методичні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління витратами операційної діяльності з метою забезпечення їх ефективного розвитку досліджує Добрунік Т.П. [6, с. 33]. Доцільність управлінського обліку, вважає автор, полягає в отриманні деталізованої інформації в розрізі видів витрат за кожним процесом господарської діяльності підприємства для управління витратами та для визначення напрямів оптимізації витрат.

Пилипенко А.А. [13, с. 147] розглядає управління витратами як складний багатоаспектний процес з метою досягнення високого економічного результату діяльності підприємства. В сьогоденних умовах управління витратами передбачає формування раціональної, чіткої та безперебійно функціонуючої системи, яка включає в себе наступні складові: прогнозування і планування витрат, нормування витрат, облік

витрат, калькулювання собівартості продукції, робіт, послуг, аналіз витрат і собівартості, контроль і регулювання процесу управління.

Синтезуючи результати досліджень науковців, в основу обліково-аналітичного забезпечення управління витратами покладено інформаційну базу, яка постачає «сировину» для економічного опрацювання, сортування, аналізу й контролю з метою забезпечення керівників підприємства усіх рівнів неупередженою економічною інформацією для прийняття управлінських рішень (рис. 1).

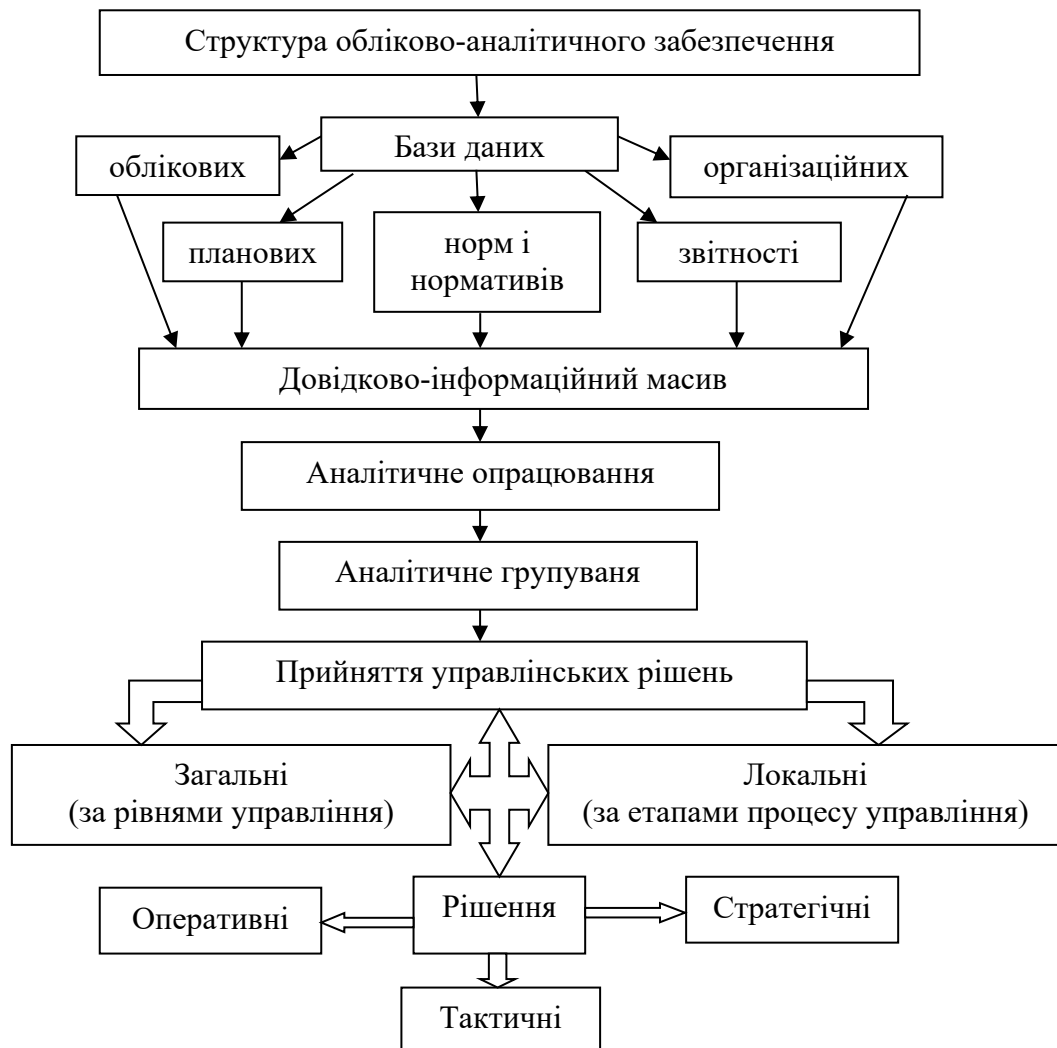

Рис. 1. Структура обліково-аналітичного забезпечення підприємства

Джерело: розроблено авторами

Організація належної обліково-аналітичної системи на підприємстві є надзвичайно важливим завданням суб'єкта підприємництва. Від

прийняття виважених управлінських рішень будуть залежати результати діяльності звітного періоду, визначені за даними бухгалтерського обліку і відображені в фінансовій звітності, тому керівникам підприємства необхідно володіти правдивою, неупередженою та достовірною інформацією.

Обліково-аналітичне забезпечення є інформаційним ресурсом управління системою безпеки підприємства, вона утворюється в процесі реалізації трьох функцій управління: обліку, аналізу та синтезу. При цьому облік є базою для аналізу, результати аналізу є підставою для проведення синтезу та надання інформації потенційним зацікавленим зовнішнім і внутрішнім користувачам, стверджує Гнилицька Л.В. [8, с. 58].

Прядко В.В. [15, с. 267] під обліково-аналітичним забезпеченням управління витратами вбачає забезпечення стейкхолдерів обліково-аналітичною інформацією в частині витрат, яка необхідна для прийняття управлінських рішень задля мінімізації небажаних фінансових ризиків, а також оптимізації виробничих витрат та витрат діяльності. Отже, мета обліково-аналітичного забезпечення полягає в поєднанні процедур обліку та аналізу задля підготовки якісної і всебічної інформації щодо фінансово-господарської діяльності підприємства, а також своєчасного надання сформованої інформації користувачам. До того ж, наголошує В.В. Прядко, корисність обліково-аналітичного забезпечення характеризується такими якісними параметрами: достовірність, зрозумілість, доцільність, суттєвість, оперативність, аналітичність, економічність тощо.

Обліково-аналітичне забезпечення – цілеспрямоване формування відповідних інформаційних потоків, підпорядкованих вимогам аналізу, планування та підготовки і контролю фінансових управлінських рішень, стверджує у своїх дослідженнях Т.Г. Камінська [19, с. 12]. Куць Т.В. [20, с. 81] характеризує обліково-аналітичне забезпечення як складний механізм, який об'єднує процеси обліку та економічного аналізу з метою

формування об'єктивної інформації відповідно до інтересів користувачів і напрямів розвитку галузі.

Лень В.С. [21, с. 286], наголошує на тому, що обліково-аналітична система і система обліково-аналітичного забезпечення не є тотожними поняттями. Так, на думку автора, обліково-аналітичне забезпечення доцільно вважати складовою обліково-аналітичної системи. Також до складу даної системи автором пропонується включати господарський облік, аналіз та необхідну зовнішню облікову й необлікову інформацію.

Комплексний системний підхід до формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва суб'єктів підприємницької діяльності забезпечить безперебійну роботу процесу обробки економічної інформації, її групування, аналіз та прийняття управлінських рішень на цій основі. Пріоритетного значення в цьому плані набуває якісна обліково-аналітична економічна інформація як стратегічний ресурс, вважають Оляднічук Н.В., Підлубна О.Д. [11, с. 73; 12, с. 20]. Завдяки тісній взаємодії елементів обліково-аналітичного забезпечення управління витратами, підвищується якість економічної інформації та оперативність її формування, забезпечується горизонтальне і вертикальне ефективне управління підприємством. Для формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами доцільно залучати не лише внутрішні ресурси підприємства, а й зовнішні. Інформаційна безпека обліково-аналітичної системи передбачає надійність роботи технічного обладнання, досконалість програмного забезпечення, захист вхідної та вихідної інформації від зовнішнього втручання та пошкодження, надійність збереження сформованих зведених та звітних економічних масивів.

В підсумку, результати наукових досліджень та трактувань доводять, що економічне середовище суб'єкта підприємництва формується через призму системи обліково-аналітичного забезпечення, яке активно реагує

на чинники внутрішнього і зовнішнього середовища. Тому між обліково-аналітичним забезпеченням та користувачами економічної інформації існує тісний і безперервний зворотний зв'язок.

Сучасне управління витратами передбачає формування раціональної, чіткої та безперебійної функціонуючої системи, яка включає в себе наступні елементи: прогнозування і планування витрат, нормування витрат, облік витрат, калькулювання собівартості продукції, робіт, послуг, аналіз витрат і собівартості, контроль і регулювання процесу управління інформаційною платформою. Управління витратами передбачає облік витрат для створення бази даних, з одного боку, для прийняття управлінських рішень, з іншого – аналіз витрат та оцінка чинників, що їх формують.

Сформована база управління витратами є не що інше, як обліково-аналітичне забезпечення суб'єкта підприємництва. Сутність обліково-аналітичного забезпечення полягає в об'єднанні облікових та аналітичних функцій, забезпеченні безперервності аналітичного процесу і використанні його результатів для прийняття ефективних управлінських рішень. Сьогоднішні умови господарювання значно посилюють вимоги до бухгалтерського обліку та економічного аналізу щодо підвищення гнучкості, деталізації та оперативності одержуваної інформації про виробничі витрати з метою прийняття виважених ефективних управлінських рішень. Тому, розробка обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва потребує диференційованого підходу, оскільки функціонування різних рівнів управління обумовлює формування інформаційних масивів кожного окремого рівня, тобто чим вищий рівень управління, тим більш агрегована інформація необхідна.

Формування обліково-аналітичного забезпечення базується на документальному підтвердженні господарських операцій суб'єкта

підприємництва, з метою забезпечення контролю за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. З огляду на це, основними завданнями обліку виробничих витрат сільськогосподарського виробництва у галузі тваринництва, є: визначення складу виробничих витрат галузі за статтями; своєчасне та повне відображення в обліку виготовленої продукції тваринництва за кількістю та якістю; відповідність виробничих витрат на виготовлення продукції тваринництва встановленим нормативам; розрахунок фактичного рівня собівартості одиниці продукції тваринництва відповідно до затверджених положень; відображення обліково-розрахункової інформації про витрати виробництва і вартість готової продукції тваринництва в облікових документах та звітності. Правильно побудована система бухгалтерського обліку витрат виробництва є запорукою успішного функціонування суб'єкта підприємства. Управління витратами виробництва продукції тваринництва передбачає реалізацію різних функцій, систем та методів управління, які утворюють обліково-аналітичне забезпечення даної галузі.

Ефективна діяльність суб'єкта господарювання залежить від використання раціонально побудованої системи управління виробництвом і реалізацією продукції. Підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва та виробництво конкурентоспроможної продукції тваринництва, зокрема, вимагає створення необхідних для цього передумов, серед яких чільне місце належить формуванню повноцінного обліково-аналітичного забезпечення.

Організаційний процес обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва, окрім інформації щодо господарської діяльності має включати: законодавчу, нормативно-правову, методичну, технічну та інші види інформації, які групуються у інформаційно-довідкову інформацію та дозволяють зробити процес управління витратами виробництва ефективним, цілеспрямованим,

конкурентоспроможним та таким, що відповідає вимогам чинного законодавства.

Дієве управління витратами галузі тваринництва розкривається у постійному контролюванні собівартості продукції та послуг у тваринництві. Для правильного розрахунку собівартості одиниці продукції кожного виду тваринницької продукції мають бути чітко визначені статті виробничих витрат, що до неї будуть включені. Планування й облік витрат за статтями калькуляції дозволяє групувати витрати за цільовим призначенням на безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції і зумовленими процесами управління, реалізації продукції, власного споживання тощо. Організація обліково-аналітичного забезпечення процесу управління витратами виробництва продукції тваринництва має здійснюватися на підприємстві своєчасно та безперервно. Крім того це процес формування інформаційних потоків, який включає певні етапи збирання, оброблення, зберігання та передачі інформації, що дозволяє здійснювати облік, аналіз та контроль витрат виробництва продукції тваринництва.

Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами у галузі тваринництва має постійно оновлюватися та вдосконалюватися, оскільки формування ціни та собівартості виробленої продукції тваринництва має відповідати вимогам сьогодення та чинному нормативно-правовому законодавству. Потреба удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва виникає через необхідність постійного впровадження новітніх технологій у галузь. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва має включати специфічні особливості виробничого процесу, такі як: тривалість виробничого операційного процесу за підгалуззями та видами продукції; виробництво основної продукції, супутньої і побічної та розподіл витрат між ними;

складність організації документообігу, оскільки сільськогосподарських тварин переводять з однієї вікової групи до іншої; від однієї матеріально-відповідальної особи до іншої; з однієї ферми на іншу тощо; високі вимоги до кваліфікаційних характеристик працівників; необхідність високої якості послуг.

Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва включає основні складові: облік, аналіз і контроль витрат (рис. 2).

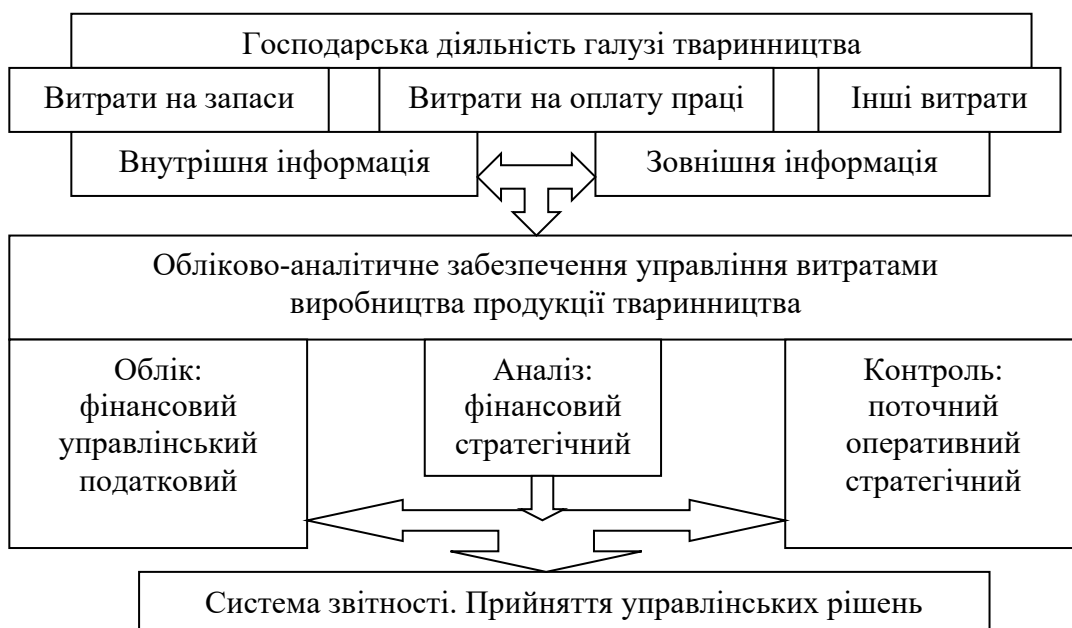

Рис. 2. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва

Джерело: розроблено авторами

Одним із шляхів удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва є посилення контролю витрат та їх оптимізація. Враховуючи високі вимоги щодо якості продукції тваринництва, рекомендуємо забезпечити у підприємстві посаду спеціаліста з контролю витрат виробництва та якості продукції тваринництва, до функціональних обов'язків якого має входити:

➤ контроль якості кормових ресурсів та інших запасів, що використовуються у галузі тваринництва;

➤ контроль за дотриманням вимог чинного законодавства щодо якості виробленої продукції тваринництва;

➤ впровадження заходів щодо оптимізації витрат виробництва та підвищення якості виробленої продукції.

Основними підсистемами обліково-аналітичного забезпечення цілісної системи управління витратами виробництва продукції тваринництва є: облікова (достовірне та повне відображення фактів господарської діяльності тваринництва), аналітична (проведення на підставі даних обліку і звітності аналізу фінансово-господарської діяльності галузі тваринництва), контролююча (забезпечення контрольних операцій щодо доцільності витрат виробництва) (рис. 3).

Рис. 3. Підсистеми обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва

Джерело: розроблено авторами

Нормативно-правова інформація з обліку – це комплекс офіційних документів, спрямованих на встановлення, зміну або скасування норми права (Конституція України, закони та кодекси України, укази й розпорядження Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, інструкції, положення, вказівки та методичні рекомендації

Міністерства фінансів України, державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування та інших органів).

Облікова інформація – документальний супровід господарських операцій (первинні та зведені документи з обліку витрат і виходу продукції тваринництва, реєстри аналітичного і синтетичного обліку, звітність).

Необлікова інформація включає в себе матеріали різних перевірок (аудиторських та фінансових груп); пояснювальні та доповідні записки; матеріали засобів масової інформації тощо.

Аналітична інформація є результатом обробки та узагальнення вхідних даних стосовно господарської діяльності галузі тваринництва. Своєчасна та достовірна аналітична інформація дає можливість оцінити як минулі й теперішні події, так і майбутні операції, а відтак – вжити заходів, спрямованих на оптимізацію витрат виробництва продукції тваринництва. За даними такої інформації можна визначити відхилення від встановлених нормативних показників з метою прийняття рішень, спрямованих на попередження та усунення негативних змін у складі виробничих витрат галузі. Інформація з облікової підсистеми потрапляє в аналітичну підсистему та підсистему контролю, де реалізуються їх функції. У випадку виникнення відхилень від нормативних параметрів, контрольна функція з'ясовує їх причини та встановлює винних осіб. Опрацьовані таким чином інформаційні масиви, використовуються керівництвом для прийняття управлінських рішень.

Узагальнення наукових теорій та результати власного дослідження дозволяють зробити наступний висновок. Обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єкта підприємництва представлене складною системою, яка упорядкована, самостійна, повністю або частково децентралізована, відповідає цілям управління й об'єднує в собі систему спостереження, збору, ідентифікації, реєстрації, узагальнення, обробки, контролю й аналізу економічної, соціальної та екологічної інформації,

необхідної для обґрунтування й ухвалення управлінських рішень щодо економічного розвитку господарської діяльності.

Досягнення цілей обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва в сільськогосподарському підприємстві можливе за умови комплексного підходу до реалізації наступних функцій (рис. 4).

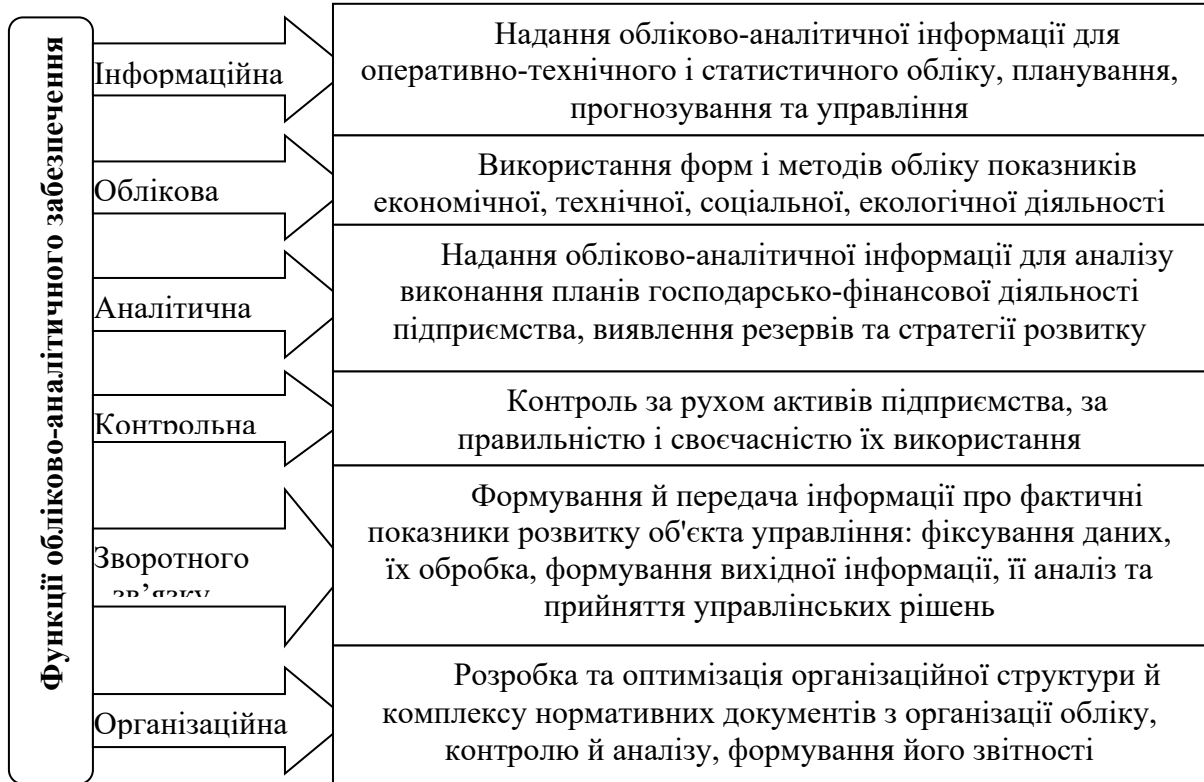

Рис. 4. Функції обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва

Джерело: розроблено авторами

Економічна діяльність суб'єктів підприємницької діяльності передбачає забезпечення синхронізації функціональної діяльності складових обліково-аналітичного забезпечення. Звісно ж система управління витратами виробництва продукції тваринництва може функціонувати ефективно тільки при належному обліково-аналітичному забезпеченні галузі, яке включає комплекс заходів, спрямованих на накопичення первинної обліково-економічної інформації, згрупованої у

певній послідовності та систематизованої з використанням способів і прийомів економічного аналізу, що створюють належні умови для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері виробничої діяльності підрозділу, галузі, підприємства в цілому.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати проведеного дослідження щодо обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва дозволяють зробити наступні висновки:

1. Основною місією обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва є неупереджене та своєчасне відображення економічного стану галузі тваринництва шляхом збору та реєстрації первинної інформації, її обробки та формування зведених, аналітичних і синтетичних показників відповідно до облікової політики підприємства.

2. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва включає основні складові: облік, аналіз і контроль витрат. Основними підсистемами обліково-аналітичного забезпечення цілісної системи управління витратами виробництва продукції тваринництва є: облікова, аналітична, контролююча. Досягнення цілей обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва в сільськогосподарському підприємстві можливе за умови комплексного підходу до реалізації її функцій.

3. Підвищення економічної ефективності галузі тваринництва передбачає забезпечення синхронізації функціональної діяльності складових обліково-аналітичного забезпечення. Поглиблення розвитку наукової концепції обліково-аналітичного забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва сприятиме формуванню системи показників з метою задоволення потреб управлінського персоналу

галузі та підприємства в цілому інформацією, необхідною для прийняття оперативних, тактичних і стратегічних управлінських рішень щодо оптимізації витрат, контролю за якістю продукції тваринництва та визначення перспектив розвитку суб'єкта господарської діяльності.

Література

1. Безродна Т.М. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: визначення сутності поняття. *Вісник Східноукраїнського нац.-го ун-ту ім. В. Даля*. 2018. № 10 (128). Ч.2. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Popu_2011_2_57.pdf (дата звернення: 16.10.2023).
2. Брик Г. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами підприємства. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації : міжнар. збірник наук. праць*. 2014. Вип. 3. С. 56-58. URL: <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/view/159/159> (дата звернення: 12.01.2024).
3. Витрати та ефективність виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах : наук. вид. / За ред. О. М. Шпичака. К. : ННЦ ІАЕ, 2015. 425 с.
4. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітична інформація як визначальний чинник забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання. *Вісник Східноукраїнського нац.-го ун-ту ім. В. Даля*. 2011. № 3 (157). С. 57-65.
5. Голячук Н.В. Обліково-аналітичне забезпечення як важлива складова управління підприємством : зб. наук. праць Тернопільського нац. економ. ун-ту «Економічний аналіз». 2010. Вип. 6. С. 408-410.

6. Добрунік Т.П. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами операційної діяльності аграрних підприємств. *Науковий вісник Одеського нац. екон. ун-ту*. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. Науки: економіка, політологія, історія. 2019. № 6 (269). С. 30-52.
7. Камінська Т.Г. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту в сільськогосподарських підприємствах : автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Т.Г. Камінська. Київ, 2006. 22 с.
8. Куць Т.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами виробництва сільськогосподарської продукції. *Регіональна економіка та управління*. 2017. № 1 (14). С. 79-83. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/709896.pdf> (дата звернення: 12.01.2024).
9. Лень В.С. Обліково-аналітична система підприємства: обґрунтування, визначення, модель. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. 1(5). С. 281-290.
10. Обліково-аналітичне забезпечення управління: вітчизняний і міжнародний досвід : монографія / за заг. ред. проф. Білопольського М.Г., Сизоненко О.А. Донецьк : Макіївський екон.-гуманіт. ін.-т. 2014. 352 с.
11. Оляднічук Н.В. Обліково-аналітичне забезпечення витрат аграрного виробництва. *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : зб. тез доповідей*. Чернігів : ЧНТУ, 2018. С. 72-73.
12. Оляднічук Н.В., Підлубна О.Д. Обліково-аналітичне забезпечення економічної діяльності суб'єкта підприємництва. *Науковий вісник Ужгородського нац. ун-ту. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2020. Вип. 33(2). С. 16-21.

13. Пилипенко А.А. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами підприємств та їх об'єднань : монографія / А.А. Пилипенко, І. П. Дзьобко, О.В. Писарчук. Вид-во. ХНЕУ, 2011. 344 с.
14. Подолянчук О. Сутність обліково-аналітичної інформації та її роль у системі контролю сільськогосподарського підприємства. *Економіка АПК*. 2010. № 3. С. 54-57.
15. Прядко В.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами. *Економічний аналіз*. 2018. Том 28, № 4. С. 265-270.
16. Сирцева С.В. Методичні підходи до формування обліково-аналітичного забезпечення системи управління аграрними підприємствами. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2015. Вип. 2. С. 85-93.
17. Суворова Н.І. Обліково-аналітичне забезпечення виробництва продукції тваринництва. *Ефективна економіка*. 2015. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3999> (дата звернення: 18.10.2023).

References

1. Bezrodna T.M. Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia pidpryemstvom: vyznachennia sutnosti poniattia. *Visnyk Skhidnoukrainskoho nats.-ho un-tu im. V. Dalia*. 2018. № 10 (128). Ch.2. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Popu_2011_2_57.pdf (date of access: 16.10.2023).
2. Bryk H. Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia vytratamy pidpryemstva. *Instytut bukhhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii : mizhnar. zbirnyk nauk. prats.* 2014. Vyp. 3. S. 56-

58. URL: <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/view/159/159> (date of access: 12.01.2024).
3. Vytraty ta efektyvnist vyrobnytstva produktsii v silskohospodarskykh pidpriemstvakh : nauk. vyd. / Za red. O. M. Shpychaka. K. : NNTs IAE, 2015. 425 s.
 4. Hnylytska L.V. Oblikovo-analitychna informatsiia yak vyznachalniy chynnyk zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky subiektiv hospodariuvannia. *Visnyk Skhidnoukrainskoho nats.-ho un-tu im. V. Dalia*. 2011. № 3 (157). S. 57-65.
 5. Holiachuk N.V. Oblikovo-analitychne zabezpechennia yak vazhlyva skladova upravlinnia pidpriemstvom : zb. nauk. prats Ternopilskoho nats. ekonom. un-tu «Ekonomichniy analiz». 2010. Vyp. 6. S. 408-410.
 6. Dobrunik T.P. Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia vytratamy operatsiinoi diialnosti ahrarykh pidpriemstv. *Naukovyi visnyk Odeskoho nats. ekon. un-tu. Vseukrainska asotsiatsiia molodykh naukovtsiv. Nauky: ekonomika, politolohiia, istoriia*. 2019. № 6 (269). S. 30-52.
 7. Kaminska T.H. Oblikovo-analitychne zabezpechennia finansovoho menedzhmentu v silskohospodarskykh pidpriemstvakh : avtoref. dys. kand. ekon. nauk: spets. 08.06.04 «Bukhhalterskyi oblik, analiz ta audyt». T.H. Kaminska. Kyiv, 2006. 22 s.
 8. Kuts T.V. Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia vytratamy vyrobnytstva silskohospodarskoi produktsii. *Rehionalna ekonomika ta upravlinnia*. 2017. № 1 (14). S. 79-83. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/709896.pdf> (date of access: 12.01.2024).
 9. Len V.S. Oblikovo-analitychna systema pidpriemstva: obgruntuvannia, vyznachennia, model. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*. 2021. 1(5). S. 281-290.

10. Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia: vitchyzniani i mizhnarodnyi dosvid : monohrafiia / za zah. red. prof. Bilopolskoho M.H., Syzonenko O.A. Donetsk : Makiivskiy ekon.-humanit. in.-t. 2014. 352 s.
11. Oliadnichuk N.V. Oblikovo-analitychne zabezpechennia vytrat ahrarnoho vyrobnytstva. *Bukhhalterskyi oblik, opodatkuvannia, analiz i audyt: suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy rozvytku* : zb. tez dopovidei. Chernihiv : ChNTU, 2018. S. 72-73.
12. Oliadnichuk N.V., Pidlubna O.D. Oblikovo-analitychne zabezpechennia ekonomichnoi diialnosti subiekta pidpriemnytstva. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho nats. un-tu. Seriya : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. 2020. Vyp. 33(2). S. 16-21.
13. Pylypenko A.A. Formuvannia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia vytratamy pidpriemstv ta yikh obiednan : monohrafiia / A.A. Pylypenko, I. P. Dzobko, O.V. Pysarchuk. Vyd-vo. KhNEU, 2011. 344 s.
14. Podolianchuk O. Sutnist oblikovo-analitychnoi informatsii ta yii rol u systemi kontroliu silskohospodarskoho pidpriemstva. *Ekonomika APK*. 2010. № 3. S. 54-57.
15. Priadko V.V. Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia vytratamy. *Ekonomichnyi analiz*. 2018. Tom 28, № 4. S. 265-270.
16. Syrtseva S.V. Metodychni pidkhody do formuvannia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia systemy upravlinnia ahrarnymy pidpriemstvamy. *Visnyk ahrarnoi nauky Prychornomoria*. 2015. Vyp. 2. S. 85-93.
17. Suvorova N.I. Oblikovo-analitychne zabezpechennia vyrobnytstva produktsii tvarynnytstva. *Efektivna ekonomika*. 2015. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3999> (date of access: 18.10.2023).